

Юрова І.Ю.

Inna Yurova¹

Національна музична академія

ім. П.І. Чайковського, Київ (Україна)

iiurova@gmail.com

ORCID: [0000-0001-6053-7609](https://orcid.org/0000-0001-6053-7609)

DOI: <https://doi.org/10.34768/zefg-bc68>

INTERNATIONAL
JOURNAL
OF SLAVIC STUDIES

TRANSGRESSIVE, PRAGMATIC
AND SPECULATIVE HORIZONS
OF POPULAR LITERATURE AND
CULTURE

Nr: 3 (2021)
e-ISSN 2658-154X

Гастрономічний дискурс масової літератури як модель

людських відносин

(на матеріалі тексту О. Маляренко

«Типовий Боря, або Двоє за одним столом»)

Gastronomic discourse of mass literature as a model of human relations

(On the material of the text of O. Malyarenko

"Typical Borya, or Two at One Table")

Анотація

Заявлена стаття є актуальним дослідженням проблеми художнього осмислення їжі як культурно-літературного коду, способу характеристики персонажа, особливості організації сюжету тексту тощо. Автор звертає увагу на новоопублікований та недосліджений твір сучасної української письменниці та аналізує його у відповідному контексті.

¹ Yurova Inna is Associated Professor (Ph.D.) of Language department at Ukrainian National Tchaikovsky academy of music, Kyev, Ukraine. Her publications include articles about contemporary problems of Ukrainian language and literature. Her research interests cover Ukrainian diaspora literature, language persons of Ukrainian writers, intertextuality in Ukrainian literature and so on.

У статті розглянуто особливості повісті О. Маляренко «Типовий Боря, або Двоє за одним столом». У роботі проаналізовано особливості жанрової структури заявленого тексту, визначено особливості назви твору, окреслено його жанрову специфіку. Також у статті досліджено роль їжі у структурі тексту «Типовий Боря, або Двоє за одним столом», проаналізовано рівні взаємодії між головними героями твору. Окремо автор статті піднімає питання щодо ролі міфологічного концепту на різних рівнях організації твору.

Abstract

This article is an up-to-date research of the problem of understanding of food as a literary and cultural code, characteristic manner of the character, peculiarities of the plot organization of the text and etc. The author pays attention to the newly-published and understudied work of the famous Ukrainian writer and analyzes it in the appropriate context.

This article considers the features of the novel by O. Malyarenko "Typical Borya, or Two at One Table". The work analyzes peculiarities of the genre structure of the text, identifies features of the title of the work, defines its genre specificity. This article also investigates the role of food in the structure of "Typical Borja, or Two at One Table", analyzes the level of interaction between the main characters in the work. Separately, the author of the article ponders the question about the role of the mythological concept at different levels of organization of the work.

Key words: mythology, myth, story, character, dichotomy, postmodernism, mass literature, blog, publicity,

Ключові слова: міфологія, міф, повість, персонаж, дихотомія, постмодернізм, масова література, блог, публіцистика,

Сьогоднішній літературний процес має ряд визначальних особливостей, які йому у спадок залишив постмодернізм. Провідним серед них, мабуть, варто назвати активне поєднання жанрів, коли детективний сюжет переплітається із любовною лінією, а любовний роман поєднується із пригодницьким. Одночасно художня література, відчуваючи, що з розвитком технологій та соцмереж починає втрачати свої позиції серед розважально-просвітницьких жанрів, починає експериментувати в різних сферах, шукати нові майданчики для реалізації. А тому пошук власного голосу та вільного місця у мистецькому процесі доволі складний та експериментальний.

Українська література, яка у двадцятому столітті не отримала можливості вільного та послідовного розвитку через штучні настанови та заборони соціалістичного реалізму, який довгий час залишався провідним та, по суті, єдиним мистецьким напрямом, із дискурсом постмодернізму має свої, особливі, у чомусь унікальні стосунки. Зокрема, проблемним залишається у національному дискурсі формування масової літератури, оскільки письменники, що намагаються писати в її межах, або переходять до публіцистики, або до серйозної літератури із претензією на пародію або іронічний постмодернізм.

Масова література передбачає відповідність уявленням та смакам середньостатистичного читача, а тому для неї характерні простота, актуальна проблематика, динамічний сюжет, захоплива інтрига, схильність до сенсації, впізнавані характери, доступний стиль написання тощо [3, с.288]. Крім того, однією із характерних особливостей масової літератури виступає використання сюжетів-кліше, показових історій, стереотипних оповідей [3,с.288]. Одночасно, під впливом постмодернізму, який розвиває мистецькі жанри, критерії та вимоги, масова література сьогодні стає більш глибокою, філософською, суспільно важливою складовою, яка формує смаки та погляди пересічної публіки, а під впливом вимог та побажань читачів міняється її тематика та проблематика, більш об'ємними стають характери персонажів.

XX та XXI століття має багато мистецьких прикладів, коли тексти, розраховані на пересічного читача, отримували несподівану глибину та увагу, у тому числі, інтелектуальної публіки. Одночасно, так само відомо достатньо прикладів того, як елітарна література отримувала надзвичайний інтерес та поцінування серед широкої читацької публіки. Серед найбільш відомих прикладів можна згадати таких авторів, як Джон Фаулз, Умберто Еко, Птрік Зюскінд, Паоло Коельо, Чак Поланік та інші. Їх екранізують, читачі по всьому світу упадають за їх текстами, а критики сперечаються, де тут закінчується література масова, а де починається література висока.

Однією із провідних особливостей масової літератури сьогодні є поєднання загальносвітових, конкретних національних та міфологічних особливостей. Майже всі тексти, від фентезійних до побутовоописових, прагнуть поєднувати, подавати та інтерпретувати ці мотиви.

Якщо говорити про сучасну українську літературу, то цікавим концептом у контексті масової та елітарної постмодерної літератури є тема їжі.

У структурі сучасних наук навіть виникли *food studies* – міждисциплінарний напрям, який вивчає концепт їжі як складову культури, мистецтва, соціології, філософії тощо, тобто аналізує їжу як нематеріальне поняття.

Так склалися обставини, що нова українська література, писана тією літературною мовою, до якої ми звикли, почалася із опису, у тому числі, різних національних традицій, зокрема, українських національних страв. Зроблено кілька спроб проаналізувати особливості використання їжі у творчості письменників. Тут варто згадати Соломію Павличко («Пристрасть і їжа: особиста драма Михайла Коцюбинського»), Н. Гордонюк («Семантика їди та їжі в романі В.Домонтовича «Дівчина з ведмедиком»»), Софію Філоненко («Література плюс кулінарія: формування нового жанру масового письменства»), Нінель Заверталюк («Рецепція образів страв і напоїв у художньому тексті малої прози В.Даниленка»), С. Ковпик («Поетика густативів (на матеріалі сучасної української прози)»), Л.Чернявська та Л.Костецька («Мотиви їжі та символіка національної кухні в системі феміністичного дискурсу української прози») тощо.

Серед українських письменників, які зверталися до теми їжі, розкривали її важливість для сюжету або ситуації, події, через неї подавали характеристику персонажа, варто назвати таких авторів як, Іван Котляревський («Енеїда»), Валер'ян Підмогильний («Місто»), Юрій Яновський («Лені»), Григор Тютюнник («У сутінках», «Печена картопля», «День мій суботній»), Іван Драч (поезії), Ліна Костенко («Маруся Чурай», поезії), Надія Гербиш («Теплі історії до кави», «Теплі історії до шоколаду»), Анатолій Дністровий («Солька і сніг»), Софія Андрухович («Фелікс Австрія»), Марія Магіос («Фуршет», «Кулінарні фіглі»), Юрій Винничук («Цензор снів»), Гаська Шиян («За спиною»), Наталка Сняданко «Охайні прописи ерцгерцога Вільгельма» тощо.

Їжу можна сприймати і як культурний код. Кожна нація світу має свої харчові смаки, які склалися у процесі її життя та розвитку, в яких закодовано складні моменти історії, втрати, перемоги, відбито традиції життя, реалізовано специфіку світосприймання.

Міфологічно їжа також є важливою складовою людського життя. За теорією Клода Леві-Строса, ставлення людини до їжі відбиває протиставлення культури – природи, коли усі провідні концепти «свій – чужий», «чоловічий – жіночий», «земний – небесний» тощо виражаються, у тому числі, крізь ряд харчових дозволів та заборон. Можна тут згадати і про заборону канібалізму як перехід на новий соціальний рівень. Варто сказати і про їжу як елемент жертвопринесення. Окремо можна говорити і про їжу як складову переходу до іншого світу (коли головному герою казки пропонують скуштувати спеціальну ритуальну їжу перед ініціацією).

Ідеальним прикладом такого тексту, який поєднує різні підходи до сприйняття їжі як нематеріального концепту є «Типовий Боря, або Двоє за одним столом» сучасної херсонської авторки Альони Маляренко – письменниці, журналістки, викладачки курсів

із творчої майстерності та ведення персональних блогів. Спершу вказана книга існувала у вигляді постів на фейсбуці з відповідним хештегом, пізніше тексти були зібрані під однією обкладинкою. Такий довгий та специфічний шлях до офіційного, «паперового» видання також є не тільки особливістю, але й провідною характеристикою книги. По суті, «Типовий Боря, або Двоє за одним столом» – це жива хроніка реального життя, перетворена на записаний щоденник.

Мета статті – проаналізувати особливості повісті О. Маляренко «Типовий Боря, або Двоє за одним столом».

Завдання:

- окреслити жанрову специфіку твору;
- визначити особливості назви тексту;
- дослідити роль їжі у структурі «Типовий Боря, або Двоє за одним столом»;
- проаналізувати рівні взаємодії між головними героями тексту;
- назвати роль міфології на різних рівнях організації твору.

«Типовий Боря, або Двоє за одним столом» є збірником невеличких історій, що об'єднані головними героями, загальною історією, фабулою, яка обертається навколо приготування та споживання їжі. Кожна історія має закінчений характер та окремий сюжет, своїх персонажів та хронотоп. Проте, одночасно, ці історії являють собою не тільки певний цикл, але й становлять спільну єдність із загальною інтригою, нагнітанням та розвитком ситуації. По суті, перед нами не просто збірка односюжетних оповідань, перед нами – щоденник життя героїв, представлений через певні окремі історії їх взаємодії із їжею.

Літературознавчий словник визначає повість як епічний прозовий твір, який характеризується однолінійним сюжетом та певною кількістю другорядних персонажів [4, с.35]. У повісті сюжет достатньо статичний, зображує життєві будні, розкриває характери персонажів, акцент падає на розкриття певного конфлікту.

У тексті «Типовий Боря, або Двоє за одним столом» ми маємо такий акцентований на розкритті стосунків двох закоханих людей, які намагаються через спільний стіл/їжу зайти точки дотику, порозумітися, бути щасливими. Поступово відбувається розкриття їх характерів: експериментальний, творчий, готовий до діалогу, змін, виконання побажань жіночий та консервативний, стиглий, із наявною шкалою суто «чоловічих» маркерів та цінностей чоловічий. Із кожним новим текстом поглиблюється їх взаємодія та розкриття аспектів спілкування. При цьому циклічність ситуації, коли жінка готує «нове експериментальне», а чоловік його критикує та відкидає, заперечує та знецінює показує сталість їх стосунків та їх «одвічність»: щоб не відбувалося навколо, які б люди не

приходили/проходили, вони так само будуть збиратися за столом та обговорювати приготоване.

Тому, певним чином, ми можемо говорити, що перед нами не збірник окремих новел, об'єднаних тематикою та головними героями, а повість із спіральним сюжетом, який розгортається, розкриваючи персонажів. На користь цієї думки свідчить ще й те, що кожна новела дзеркалить загальний сюжет: приготування їжі – дегустація – заперечення чоловіком «їстівної цінності» приготованого. На тлі «сталого», закільцьованого сюжету ми маємо поглиблення любовної лінії та розвиток «кулінарної» історії, коли постійно подаються нові, часто несподівані страви.

Книга «Типовий Боря, або Двоє за одним столом» виступає зразком класичного поєднання елементів масового та елітарного в літературі. З одного боку, це історія родини крізь кулінарні експерименти та спілкування щодо вдалості або невдалості їх. З іншого боку, це складне поєднання простих, зчитуваних символів та посилань. Пересічний читач відчуває себе розумним та освіченим, оскільки пізнає та прочитає літературні та культурні коди.

Сама авторка наголошує на тому, що у тексті багато посилів та кодів: «Ви тримаєте у руках книгу, яка так і не перейшла кордон між публіцистикою, художньою прозою та посібником із сімейної психології» [2, с.3]. О.Малярєнко ще у передмові ніби повчає читача, пропонує йому озирнутися та подивитися на те, що йому пропонують прочитати та провести паралелі із тим, що людина вже знає.

Назва тексту «Типовий Боря, або Двоє за одним столом» подвійна, тому містить декілька рівнів значень та посилань.

З одного боку, у нас є «Типовий Боря», перша частина, яка, теоретично, несе найбільше смислове навантаження. Семантика слова «типовий» достатньо велика. Тлумачний словник визначає її наступним чином: «Типовий. 1. Який відзначається ознаками, властивими якій-небудь сукупності осіб, явищ, предметів і т. ін. ... Яскраво виражений, справжній. 2. Який часто зустрічається; характерний, звичайний, природний для кого, чого-небудь. 3. Який виявляє загальне в частковому, індивідуальному» [5, с. 1001].

Тобто ми маємо персонажа, Борю, який одночасно поєднує у собі усі загальні риси, які притаманні класичному чоловіку: відстороненість від проблем кухні та приготування їжі, усталеним смакам та опорі новаторству, перекладання відповідальності на жінку, висування до неї певних вимог, переважна частина яких навіть не озвучується, існуючи виключно в голові чоловіка до моменту, коли його щось перестає влаштовувати. Одночасно ці риси представлені певним чином перебільшено, гротескно. Перед нами – типовий представник

маскулінного пострадянського світу, який не готовий до експериментів, не здатний до компромісів та не пристосований до діалогів.

Ще одним аспектом є те, що типовий – назви пабліків в інтернет-просторі та соцмережах, де розповідають про різні цікавинки із життя області/міста/району або навіть окремого колективу (типу «Типовий Київ», «Типова Боцагівка», «Типова школа 21» тощо). Тому, фактично, перед нами постає історія про те, що відбувається між двома людьми на одній окремо взятій кухні, специфічні хроніки сімейного життя, точніше, харчування.

З іншого боку, друга частина назви «...Двоє за одним столом» змушує нас подивитися на аспект взаємодії людей більш уважно. Стіл визначає не тільки умовну локацію зустрічі двох людей. При чому цікавим у цьому контексті є той факт, що двоє зустрічаються не на кухні, а саме за столом. Тобто, фактично, нам одразу показано, що наші персонажі будуть взаємодіяти саме на рівні вживання їжі. Натомість кулінарний аспект приготування, підбирання рецепту, купівля продуктів тощо входить виключно до сфери активності жінки.

У контексті розкриття характерів подані «двоє» достатньо дуалістичні. Їх протистояння подається і розкривається постійно: починаючи від того, що вже було сказано щодо місця їх взаємодії, та закінчуючи тим, що нашим «двом» за одним столом треба пройти через певну послідовність непорозумінь, аби в кінці тексту об'єднатися над спільною для двох думкою. Так, одна локація об'єднує двох достатньо різних людей, чие протистояння проявляється, у тому числі, і на рівні вживання приготованої їжі. Але їх мета – перемогти неспівпадіння, дійти до спільного знаменника у стосунках, смаках та думках.

Загалом О.Маляренко «Типовий Боря, або Двоє за одним столом» є збірником історій кулінарного характеру. Сама письменниця визначає жанр як «літопис кухонних баталій одного гостьового шлюбу». Проте кожна окрема історія із книги має три рівні жанрової реалізації.

Перший рівень: вербальний варіант кухонного блогу публіцистичного характеру. Матеріал поданий у вигляді нотаток із кулінарними записами. Типовий блог сучасної ідеальної господині, яка експериментує з різноманітними блюдами, намагаючись готувати смачно, різноманітно, трендово. Блюда подаються із детальним описом. При чому цей опис багатоплановий. У кожній окремій історії авторка подає історію блюда (наприклад, «порядний завиванець починається тонкого шматка м'яса, здобутого людиною» [2, с.27]), процес його приготування (наприклад, «на шматок свинини розміром з долоню... кладуть начинку – пшеничну або гречану кашу із салом...» [2, с. 27-28]) та те, як їх приймає «типовий Боря» (наприклад, «Оленко, кого ти на цей раз зурочила? Це ж... кхх... дідько його

зна, на що це схоже. М'ясний круасан? Рогалик з сальним повидлом та повидлом із м'яса?» [2, с.31]).

Для того, щоб підкреслити одночасну серйозність та несерйозність ситуації О. Маляренко використовує елементи пародії та постмодерної іронії. Незважаючи на всі зусилля, старання жінки чоловіком не цінуються. Приготовані на його прохання або спеціально для того, щоб його потішити блюда не працюють.

При цьому авторка ніби «обмовляє» себе. Детально описуючи процес приготування їжі, способи її подачі на стіл, напої, з якими її можна вживати, ситуації, де така їжа буде доречно, авторка, замість того, аби прямо чи завуальовано хватили себе, подавати свої переваги як поварки, демонструвати переваги власної інтерпретації відомих сюжетів, постійно підкреслює свою «невмілість» та дилетантство: «У чому різниця? Не знаю, або деякі господині через такі деталі готові сперечатися до травм та бійки сковорідками» [2, с.29].

Другий рівень – це жанр любовної історії. У кожному окремому тексті перед нами постає конфлікт почуттів із мирним врегулюванням проблеми в кінці історії. Тобто на початку виникає певна ситуація (жінка готує та подає їжу), яка переходить у побутово-культурно-почуттєвий конфлікт (чоловік не хоче це їсти), після чого двоє шукають способи примирення та узгодження ситуації. Крім того, ми бачимо загальний розвиток стосунків персонажів. Так, у першій історії їх кохання тільки починається: «На стадії ранньої закоханості і в перші місяці спільного життя нам було не до їжі... Я не готувала, розігрівала куповане. Та нарешті настав час нормального сімейного життя, і я вперше приготувала недільний обід» [2, с.12]. З часом стосунки повністю переходять у стан сталих, постійних: «Забігаю, обіймаю, кидаю сумки, біжу на кухню» [2, с.91]. Відповідно, змінюється і тип, форма їжі: від класичного борщу, яким закохана молода намагається «покорити» не тільки серце, але й шлунок чоловіка, до каструль, судочків та тарілок, якими «нагодовують» чоловіка.

Третій рівень – детективний. Детектив тут, звичайно, умовний. Швидше, читачу подається не історія, яку треба розгадати, а загадка щодо того, чи зможе головна героїня новим рецептом зацікавити свого чоловіка. Як і в кожному поважному детективі, спочатку подається первинна історія, зав'язка, де розповідається про історію блюда, традицію його приготування та культуру вживання, після цього авторка переходить до моменту інтриги, коли головному герою подається «на пробу» приготована їжа, після чого ми, нарешті, отримуємо висновок, що їжа знову не сподобалася (вбивця – садівник).

По суті, кожна історія має закінчений характер та структуру окремої оповіді із традиційною схемою літературного тексту.

Зав'язка – вибір страви, який залежить від багатьох зовнішніх факторів. По суті, меню диктує саме життя: «Борщовий казус, або Як з'явився хештег» розповідає про перший борщ для коханого, який обирається (борщ, а не коханий, звичайно) як класична страва; «Риболов та рибоїд» - рибне меню зумовлює риболовля, з якої повертається один з персонажів; «Шніцель з кінзою» - історія про те, як чоловік почув про правильне та поживне харчування та захотів більше зелені у свій раціон тощо.

Розвиток дії – це, власне, рецепт страви, який часто подається у кількох варіантах, аби читачі та читачки могли обрати собі відповідний їх смакам та кулінарним вподобанням, зорієнтуватися на продукти, які є в холодильнику чи в найближчому супермаркеті.

Кульмінація – це момент потрапляння страви на стіл. З кожною новою історією читач все більш заінтриговано спостерігає за тим, чи сподобається страва «типовому Борі» (спойлер – ні, не сподобається), які претензії на цей раз будуть висунуті, чим «традиційним» буде замінено подане на стіл.

Спадання дії – коли головна героїня, без надії на те, що її почують, пояснює, чим цікава та корисна подана страва, що до неї входить із продуктів, чому варто її скуштувати, на що саме потрібно звернути увагу у смаковому плані.

Розв'язка – остаточне заперечення страви та її заміна.

У тексті «Типовий Боря, або Двоє за одним столом» діють, по суті, тільки двоє головних героїв. При чому вони достатньо специфічні та типові водночас.

Уже зазначалося, що головна героїня книги, по суті,

Якщо говорити про сучасні соцмережі, то популярним там є образ успішної, розумної господині із вдалим родинним бекграундом, дітьми та чоловіком. На перший погляд, тут подається аналогічна історія: успішна жінка готує для свого чоловіка. Проте, ідеальної картинки читач не бачить. З одного боку, незважаючи на всі старання та спроби порадувати коханого смаколиками, головна героїня зазнає фіаско: практично нічого із приготованого головний герой не їсть. З іншого боку, головна героїня часто сама показує себе як абсолютний жіночий не-ідеал, підкреслюючи свою незграбність або невмілість.

Головних героїв двоє: чоловік та жінка. Пара прочитується на багатьох рівнях. Так само на різних рівнях сприймаються і їхній стосунки. Традиціоналіст та експериментаторка. Прихильник авторських рецептів та прибічниця класичного приготування. Аб'юзер та його жертва. Чоловік та жінка, які серед купи проблем намагаються знайти спільну мову. Усі ці

аспекти прописуються виключно через їжу, подані жінкою страви, які чоловік старанно критикує.

Сама авторка ще у передмові до книги зазначає, що їжа є основою щасливого життя родини, про що кожна жінка знає з дитинства: «Уперше я задумалася про те, як багато означає те, що ми їмо, коли мої молоді друзі почали одружуватися. Нам усім говорили, які важливі для сімейного життя розуміння, повага і навіть пробачення. Про роль, яку відіграють загальні цінності та рівень культури. Навіть ... секс!... І ніхто жодного разу не сказав, що колись вона приготує його улюблену страву так, як вчила її мати. І що це буде не так, як готувала його мати. І що він може відмовитися це їсти, а вона образиться» [2, с.3]

По суті, О.Маляренко виходить на постмодерну іронію та парадокс [3, с.227], коли показує традиційно виховану жінку, яка не справляється із класичним жіночим обов'язком: нагодувати чоловіка. Цей конфлікт вирішується у тексті доволі сучасно: жінка не циклиться на тому, що її коханому не підходять її страви, продовжує кулінарні експерименти, які їй до вподоби. Чоловік залишається незадоволеним, але ситим. Жінка продовжує шукати себе через приготування нових страв.

Образ типового Борі достатньо цікавий. На перший погляд, ми маємо «типовий» результат традиційного радянського виховання, коли чоловік мав бути центром родини та центром всесвіту для жінки, він мав сприймати (або не сприймати) те, що йому подається, не намагатися зрозуміти свою половинку, а дивитися на ситуацію тільки зі своєї позиції. Він поводить як типовий аб'юзер: знецінює працю коханої, навіть не намагається спробувати її зрозуміти. З іншого боку, перед нами типовий ян – енергія, сила, яка протистоїть їй, змушує її рухатися далі. Тому кожна відкинута типовим Борею страву – причина, через яку героїня експериментує на кухні далі.

Так само типова героїня тільки на перший погляд нещасна пострадянська жінка, яка все своє життя, весь свій вільний час присвячує невдячному чоловіку-тирану. Вона – експериментаторка, яка знаходить у собі сили для експериментів та причини для подальших творчих кулінарних пошуків. А у боротьбі двох протилежностей народжується світ – достатньо щаслива родина, яка шукає виходи із усіх складних ситуацій, у тому числі, через стравові непорозуміння.

К. Леві-Строс, аналізуючи образи їжі в міфології, висунув гіпотезу, що «кулінарія є мовою, що відбиває структуру даного суспільства, виявляє протиріччя, які суспільство не усвідомлює» [1, с.377]. У своїй праці вчений доводить, що кулінарія є мовою та що вона виступає першою сферою культурної діяльності людини [1, с.280]. Якщо подивитися на текст «Типовий Боря, або Двоє за одним столом» під цим кутом зору, ми побачимо шар

культурологічних уявлень про чоловіче та жіноче, їх єдність та протистояння, що виступає основою родини (світу). Окремо ми також можемо говорити про жест «пропонування їжі», який серед культурних концептів виступає як знак миру. Тобто у той момент, коли головна героїня готує та подає їжу, а типовий Боря її приймає та оцінює, відбувається спроба примирення двох начал, що знаходяться у постійній боротьбі, пропозиція миру від жінки для чоловіка. Але оскільки перед нами масова, легка література, то ми, читачі, бачимо рецепт, процес його реалізації та спільне вживання їжі між членами родини, де жінка та чоловік мають різне багатство предметів, проте залишаються за одним столом.

Таким чином, книга «Типовий Боря, або Двоє за одним столом» є цікавим зразком масової літератури, що, з одного боку, імітує популярний жанр кулінарного блогу, а з іншого, показує любовну історію двох людей через ті страви, які готує жінка та їсть чоловік. Завдяки постмодерній поезії, цей «літопис кухонних баталій» перетворюється на глибоку культурно-філософську книгу, яка осмислює сенс людського життя, родинні цінності, шляхи порозуміння між двома та кулінарні смаки чоловіків та жінок, які мало коли співпадають.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Levi-Stros Klod, *Strukturna antropologiya*, Moskow 2011. s. 280, 377.
2. Malyarenko Olena, *Ty`povy`j Borya, abo Dvoye za odnym stolom*. Kherson 2020. s. 3, 12, 27-28, 29, 31, 91.
3. *Postmodernizm: Encyklopediya*, Kyev 2019, s. 277, 280.
4. *Slovnyk-dovidnyk literaturoznavchyx terminiv*, Chernigiv 2016. s. 35.
5. *Tlumachnyj slovnyk ukrayins`koyi movy*, Kyev 2016, s. 1001.